

SLOVENSKI NAROD

Izha, vsak dan popoldne, izvemski nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred obnovo pogajanj med ČSR in Madžarsko: Madžarom noben predlog ČSR ni všeč

Izgleda, da se hočejo za vsako ceno izogniti neposrednim pogajanjem, da bi se mogli „ukloniti“ diktatu velesil in se tako izogniti notranje političnim posledicam neuspeha vlade

BUDIMPEŠTA, 24. okt. e. V noči od sobote na nedeljo je v Budimpešti prispel poseben kurir, ki je prinesel nove češkoslovaške predloge za razmejitve med Češkoslovaško in Madžarsko, ki jih je češkoslovaška vlada izročila madžarskemu poslaniku v Pragi. Takoj nato je bila seja madžarske vlade. Včeraj se je vlada ponovno sestala k seji, na kateri je zunanji minister dobil navodila, kako naj odgovori na te nove predloge. Po vladni seji sta predsednik vlade Imrezy in zunanji minister Kanya poročala regentu Horthyju. Kakor zatrjujejo v političnih krogih, se je madžarska vlada v svojem odgovoru postavila na stališče, da tudi češkoslovaški predlogi ne ustrezajo madžarskim zahtevam in da jih zaradi tega ne more sprejeti v taki obliki, kakor so bili predloženi, temveč lahko služijo samo kot podlaga za nadaljnja pogajanja. V madžarskem odgovoru se poudarja, da češkoslovaški predlog le deloma ustreza etnografskim mešam, da pa se v vprašanih glede večjih krajev precej oddaljuje od madžarskih zahtev. Dalje zahteva takojšnje zaključitev

diplomatskih pogajanj in sprejem madžarskih zahtev. O podrobnostih češkoslovaških predlogov z madžarske strani ne dajejo obvestil. Iz dobro poučenih virov se doznavajo, da se novi predlogi znatno razlikujejo od prejšnjih, ki jih je Češkoslovaška stavila v Komarnu, in da nudijo nove koncesije. Med drugim je pripravljena Češkoslovaška odstopiti Madžarsko celo vrsto večjih krajev, tako Berehovo, Novi Bamki, Komarno, Lučenec, Leva Rmavsko Soboto itd. Gre skupno za nadaljnjih 7000 kv. km. dočim je popreje nudila 5.500 kv. km. a Madžarska zahteva odstop 11.000 kv. km. poleg tega pa tudi Bratislavo, Košice, Munkačevo, Nitro in Uhorod. Kar se tiče madžarskih in poljskih zahtev glede skupnih meja, se zdaj v tukajšnjih krogih poudarja, da v Varšavi smatrajo, da je treba to vprašanje rešiti v najkrajšem času, ne glede na to, da dosedajni diplomatski koraki, ki jih je Poljska napravila v tem pogledu, niso imeli zaželjenega uspeha. Praga, 24. okt. (Havas). Uradno izjavlja-

jo, da se bodo pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko nadaljevala danes ali pa jutri. Pogajanja bodo na nevtralnih tleh, najbrž na Dunaju, Poleg Dunaja so se omenjala še mesta Milan, Benetke, Komarno, Bratislava in Pistany. Kdaj se bodo nadaljevala pogajanja PRAGA, 24. okt. e. V tukajšnjih službenih krogih poudarjajo, da se bodo madžarsko-češkoslovaška pogajanja pričela v najkrajšem času. Čeprav se je popreje s slovaške strani zanikalo, da naj bi bila nova pogajanja z Madžarsko na nevtralnih tleh, se vendar zdi verjetno, da bo nova konferenca na Dunaju. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da pride Dunaj v poštev predvsem zaradi tega, ker je blizu Budimpešte in Bratislave, obenem pa se je hotelo s tem tudi poudarjati vlogo, ki jo igra Nemčija v tem sporu. Predlog madžarske vlade, da bi bila pogajanja v Benetkah ali v Milanu, je že iz tehničnih razlogov nemogoče.

Namesto ČSR Sredoslavija?
DUNAJ, 24. okt. e. Kakor javljajo iz Prage tam razpravljajo glede imena nove države Namesto Republika Čehov, Slovačkov in Malorusov, naj se imenuje nova država Zapadna Slavija ali Sredoslavija. **Eksplodizija v Olomucu**
PRAGA, 24. okt. e. Snoči nekoliko minut pred 21. je nastala močna eksplozija v nemškem narodnem domu v Olomucu. Policija je ugotovila, da je eksplodiralo na stopnišču približno pol kg neznanega razstreliva, ki je bilo na prav nespreten način zažgano z vžigalno vrvico. Stopnišče je razdejano, zidovi so popokali in 8 oken je bilo razbitih. Smatrajo, da je bil atentat delo Nemcev samih, ki bi radi na ta način dosegli, da bi nemške čete okupirale Olomuc, kar bi bilo pa v nasprotju z monakovskim sporazumom.

Ivan Pucef
dolgoletni bорец za pravice slovenskega kmeta in ugleden član vodstva JNS

Volilno gibanje

Vse skupine so živahno na delu in postavljajo svoje kandidate

Po načelnih odločitvah o sporazumu opozicijskih skupin se je pričela te dni že živahna volilna kampanja. Reklamacijsko postopanje se bliža koncu. Dosedanje reklamacije kažejo, da je bilo iz volilnih imenikov izbranih odn. izpuščenih mnogo volilnih upravičencev in so reklamacijske pisarne preobložene z delom. Rok za reklamacije poteče jutri in je zato danes že zadnji čas, da se oni, ki tega še niso storili, prepričajo, ali so vpisani v volilnem imeniku ali ne. Glavna pozornost je sedaj posvečena kandidaturam v vseh strankah se vrše številne konference in posvetovanja. Opozicijske skupine vodijo še medsebojne razgovore glede razporeditve svojih kandidatov in bodo v teh dneh padle odločitve iz taktičnih razlogov bodo v nekaterih občinah in v nekaterih srezih postavljeni skupni kandidati, v drugih pa bodo posamezne skupine opozicijskega bloka postavile paralelne kandidate. Včeraj je bilo po vsej državi cela vrsta konferenc zaupnikov JNS, na kateri so razpravljali o kandidaturah. Kljub umiku G. Demetroviča bo JNS nastopila tudi novsod na Hrvaškem, deloma skupno s KDK, deloma z astnimi kandidaturami na listi dr. Marka. Danes je prispel v Zagreb iz Beograda narodni poslanec Karlo Kovačević, ki bo imel prihodnje dni celo vrsto konferenc in sestankov s somišljeniki JNS na Hrvaškem. Seveda se vsesod pojavljajo intrige in javnost se preplavlja z izmišljenimi informacijami — da bi se zamedla med volilce. To so računi brez krmarja. V Mariboru so včeraj postavljali kandidate G. Zebot, ki se je svoječasno na vse pretege ponujal gospodu Zivkoviču, je hotel menjati svoj volilni srez in se je tokrat potegoval za kandidaturo na desnem bregu. Ne vemo iz kakih raz-

logov so ga odklonili in šele po zelo uplivnih intervencijah so ga predlagali za namestnika dočim — za kandidata določili posestnika Kolmana iz Slivnice pri Mariboru. Pri glasovanju o namestnikih pa je G. Zebot zopet propadel in so se zaupniki z 20 glasovi večine odločili za železniškega kontrolorja Ferka. Slično je bilo s kandidaturami v Kamniku. V Ljubljani so hoteli ta mandat zagotoviti glavnemu uredniku »Slovenca« duhovniku Ivanu Ahčinu. Sreska konferenca v Kamniku pa ga je soglasno odklonila in postavila za kandidata Nandeta Novaka. Glavni protikandidat dr. Ahčina je bil G. Ivan Štejn, bivši poslanec tega sreza, toda pri glasovanju je ostal v manjšini proti Novaku. Kakor čujemo, bodo vse te kandidature v Ljubljani razveljavljene in postavljen za kandidata zaupnik vodstva. V Ljutomeru je postavljen za kandidata G. Smodej, ki je tako morda 12 duhovnik na listi. **Agitacijska turneja G. Jevtiča**
Arandjelovac, 24. okt. p. Tu je bila včeraj konferenca zaupnikov JNS, na kateri sta poleg lokalnih voditeljev poročala tudi gg. Bogoljub Jevtič in Ilija Mihajlovič. Njunj poročili o sporazumu opozicijskih skupin so bili sprejeti z največjim odobravanjem in navdušenjem. G. Bogoljub Jevtič odpotuje v spremstvu nekaterih poslancev JNS prihodnje dni na agitacijsko turnejo in bo imel med drugim zborovanja v Kragujevcu, Sarajevu, Bjelini, Zvorniku in še v nekaterih drugih krajih. **Širite naročajte »Slovenski Narod«!**

ljanju kandidatur za posamezne sreze odgode, dokler ne bodo končana pogajanja s to skupino. G. Ribnikar je, kakor znano, vodil pri volitvah 1. 1935 akcijo za Maksimovičev državno listo, ki je dobila v Ljubljani 27 glasov. V nadaljnji debati je bilo postavljeno tudi vprašanje, kako naj se zadržijo Hodžerovi kandidati na shodih, ako bi se na njih pojavili tudi zastopniki JRZ. Dr. Potokar je delegate obvestil, da je dobilo vodstvo stranke iz Beograda zagotovilo, da zastopniki JRZ ne bodo smeli motiti delovanja in govorov Hodžerovih kandidatov. Na svojih shodih naj vedno poudarjajo, da zahtevajo svobodno in tajno volitve in svobodo tiska.

Ponovno opozarjamo vse volilce,
da se še danes ali vsaj jutri zjutraj osebno prepričajo v volilnih pisarnah, ali so vpisani v volilnem imeniku oziroma, če je njihov vpis pravilen. Volilna pisarna JNS je v Kazini 2. nadstropje, volilna pisarna Bloka narodnega sporazuma pa v Beethovni ulici šte. 6 na dvorišču.

Pogajanja za modus vivendi med Francijo in Nemčijo
Sklenil naj bi se nenapadalni pakt
Pariz, 24. okt. p. »Oeuvre« poroča o pogajanjih za sklenitev modusa vivendi med Nemčijo in Francijo. Kancelar Hitler je v poslovnici avdienci dosedanjega francoskega poslanika v Parizu Francois Ponceta izrazil željo, da bi prišlo med obema državama do pomirjenja. Tu di v razgovoru z nemškimi poslanikom v Parizu Welckom je francoski zunanji minister Bonnet postavil enak cilj, nakar mu je zastopnik Nemčije odgovoril, da Nemčija želi, da bi v Evropi prišlo do boljših dni, kakor so bili v septembru. »Oeuvre« poroča, da so na sobotni seji francoske vlade razpravljali tudi o vprašanju francosko-nemških pogajanj, ki so baje že znatno napredovala. Govore tudi o sklicanju mednarodne konference, na kateri bi razpravljali o omejitvi oboroževanja. Kar se tiče pomirjenja med Francijo in Nemčijo, naj bi se ustvarilo s posebno deklaracijo, ki bi bila silna angleško-nemški v Monakovu in ki bi poudarila, da se Francija in Nemčija ne bosta poslužili vojne za ureditev evropskih odnosov. List trdi, da čuva Daladier vse to še v tajnosti do bližnjega sestanka radikalno socialističnega kongresa.

Izredno zasedanje Sobraja
Strogi varnostni ukrepi v Sobraju — Novi krediti za narodno obrambo
Sofija, 24. okt. e. Včeraj ob 15. se je sestalo narodno Sobraje izredno zasedanje. Posloje in trg okrog Sobraja so zasedli orožniki, vojaštvo in konjenica. V sami dvorani narodnega Sobraja so bile izvršene velike spremembe. Poslanci niso mogli zasedati mest, ki so si jih hoteli sam izbrati in ravno tako se ne morejo zbirati v skupinah, ker so sedeži označeni po srezih v alfabetskem redu in mora vsak poslanec zavzeti mesto, ki mu je odrejeno. Točno ob 15. je stopil v dvorano predsednik vlade Kjusivanov s člani vlade. Zbornica je sprejela vlado z grobno tišino. Predsednik vlade je najprvo prečital ukaz o otvoritvi izrednega zasedanja, nakar je predsednik narodnega sobraja poročal o umoru generala Pejeva in majorja Stojanova, poudarjajoč, da zaradi tega vojska ni omajana, temveč je še vedno pripravljena, da v polni meri izvrši svojo dolžnost. Vlada večina je tem izvajanjem burno ploskala, dočim so s strani opozicije glasno zahtevali, naj se odkrijejo intelektualni mo-

rili generala Pejeva. Za prihodnje sejo, ki bo jutri, je bil predložen dnevni red, ki obsega razpravo o proračunu in o načrtu zakona o odobritvi 4.25 milijona levov ministru vojske za potrebe narodne obrambe. Po seji Sobraja se je sestel skupščinski odbor za zunanje zadeve, na katerem je Kjusivanov poročal o zunanjem položaju. Prihodnja seja bo v torek. Narodno sobranje šteje zdaj 160 poslancev, v resnici jih je pa v Sobraju samo 157, ker so bili trije komunistični mandati razveljavljeni. Pričakujejo, da bo razveljavljenih še več drugih mandatov. Vlada razpolaga z večino okrog 100 poslancev, opozicija pa jih ima 57. Sofija, 24. okt. e. V narodnem Sobraju se je danes povoljno komentiral odlok ministrskega sveta, na podlagi katerega bodo izpuščeni iz zaporov vsi osumljeni, aretirani v zvezi z umorom generala Pejeva. Tako je bil tudi izpuščen urednik »Pravde« Hristo Stojkov. Ostali aretiranci bodo najbrže izpuščeni še danes.

Židje zahtevajo svobodo v Palestini
Sestanek vrhovnega vodstva Židov angleškega imperija
London, 24. okt. AA. (Reuter). Včeraj se je v Londonu sestel odbor zastopnikov židovske organizacije iz vsega angleškega imperija. Izrekel se je za popoln razmah židovskega gibanja in proti vsaki omejitvi naseljevanja Židov v Palestini. Odbor je sprejel resolucijo, ki odobrava sklepe angleških oblasti, ki so sklenile zadušiti sle-

herni terorizem v Palestini. Odbor misli, da bo to koristilo Arabcem in Židom. V resoluciji izjavlja odbor, da bi sposobnejša uprava v Palestini lahko prav kmalu vpostavila red in mir ter stalno sodelovanje med Židi in Arabci. To bi samo koristilo splošnemu napredku Palestine. Prepričan je, da se bo palestinsko vprašanje obrnilo

tako, da bo to koristilo zgodovinskim vezem, ki vežejo židovsko ljudstvo na Palestino. **Akcija ameriških Židov**
NEW YORK, 24. oktobra. AA. DNB: Listi poročajo, da je senator Wagner obiskal predsednika Roosevelta in v imenu številnih senatorjev protestiral proti nameram angleške vlade, ki hoče omejiti priseljevanje Židov v Palestino. Wagner je poudaril, da mu je Roosevelt obljubil, da bo ostro protestiral pri angleški vladi proti takemu postopanju. Ameriška vlada namreč meni, da je Palestina neomejena domovina Židov. **Nemiri v Palestini**
Jeruzalem, 24. okt. (DNB). V Jaffi je včeraj prišlo do večjega števila spopadov in je bil ranjen neki angleški redar. Arabski uporniki so porušili mnogo brozjavnih drog in so tudi poskodovali cev za dovajanje petroleja.

Pred rekonstrukcijo angleške vlade
London, 24. okt. (Reuter). Najbrž bosta danes imenovana novi minister za mornarico in novi minister za domovino. Ti dve ministri sta vodila odstopiški Duff Cooper in pokojni lord Stanley. Ni izključeno, da bo v zvezi s tem prišlo do manjše rekonstrukcije vlade. Ožji ministri odbor bo pred redno tedensko sejo v sredo imel sestanek, na katerem bo pripravil vse potrebne. Dasi so uradni krogi precej skromni v izjavah, se vendar doznavajo, da bo za novega ministra domovinom imenovan vojvoda Devonshire, ki je bil dosedaj državni podtajnik v tem ministrstvu. Za ministra mornarice bo najbrž imenovan admiral Margeson. **Senatne nadomestne volitve v Franciji**
PARIZ, 24. okt. (Havas). Po zadnjih podatkih o včerajšnjih nadomestnih volitvah v senat je bilo izvoljenih 16 republikancev (+2), 10 levčarskih republikancev (+3), 11 neodvisnih radikalov (+6), 35 radikalnih socialistov, (+8), trije socialistični republikanci (+1), štirje socialisti (+2). Izvoljenih je bilo skupaj 79 senatorjev. Ožje volitve bodo v 27 okrajih. **V Španiji nič novega**
Salamanca, 24. okt. AA. DNB. Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Na frontah ni bilo nič novega, nacionalistična letala so bombardirala vojaška poslopja v Valenciji. **Japonski napad na angleško vojno ladjo**
SANGHAI, 24. oktobra. (Reuter). Uradno objavljajo, da je šest japonskih bombnikov napadlo angleško topničarko »San Piper« pri glavnem mestu pokrajine Honan. Škoda na ladji je velika, vendar ni bil ubit ali ranjen noben mornar. **Letalo padlo v jezero**
Bukarešta, 24. oktobra AA. Havas: Nenadna nevihta je zajela letalo, v katerem so bile štiri osebe. Letalo je padlo v jezero Razelm blizu Constance. Vse štiri osebe so utonile. **Borzna poročila.**
Izozemsko borso
Curth, 24. oktobra. Beograd 10.—, Paris 11.7325, London 20.965, New York 440.50, Bruselj 74.475, Milan 23.175, Amsterdam 239.50, Berlin 176.35, Praga 15.225, Warszawa 82.75, Bukarešta 1.25.

Ljubljančani so postali rodoljubni

Braniborov srečelov je razgibal vse plasti našega sicer tako zaspanega prebivalstva

Ljubljana, 24. oktobra. Človek ni ne vesel, da večja ali manjša mera rodoljubja vsaj delno odzveče, ko se ga je na pr. postavljal Branibor in ki se je sijajno obnesel. Medtem ko so vse nalezljive akcije ter inčine cvetličnih dnevnov silno neprijetljive med našim občinstvom, je postal Braniborov srečelov čez noč tako popularen, da je razgibal vse plasti našega sicer tako zaspanega prebivalstva. Ljudje, ki doslej niso niti vedeli, da deluje ter živi nekakšna narodna obrambna organizacija pod imenom Branibor ali ki se za njeno delovanje in naloge niso mnogo bolj brigali kakor za lanski sneg, so postali nenadno silno rodoljubni, kar je treba naglasiti s posebnim veseljem.

Zaradi tega rodoljubja je treba pisati o Braniborovem srečelovu, če že ne o samem srečelovu in razdeljevanju daril. Najprej moramo ugotoviti, da je pri nas vsaj toliko rodoljubov, kolikor je Branibor razdelil daril. In daril nikakor ni bilo malo. Dobitkov je bilo skoraj toliko kakor pri zbiranju državne razredne loterije. Seveda milijonov niso delili, česar naši rodoljubci tudi niso pričakovali. Vedeli smo le, da vsaka tretja srečka zadene, če že ne vsaka druga. Že to je povzročilo številno naših rodoljubov na več tisoč. Prejšnje čase so rodoljubi hodili slepi mimo nabiralcev prispevkov za Branibor; kdove zakaj. Zdaj so pa le redki prezrli prodajalce srečk na ulicah.

Že v soboto se nas je začela pošiljati posebna rodoljubna psihoza. Ljudje so posegali po srečkah, kakor da so zastoj. Vsi smo nenadno dobili smisel za narodno obrambno delo in nihče ni dvomil, da je rešitev domovine v srečkah. Včeraj dopoldne se je pa naša narodna zavest še tem bolj utrdila v primeri z velikim dogodkom, ki se je odvijal tako dramatično na restavracijskem vrtu »Zvezde«, kjer so delili ves dan dobitke. Ljubljančani, ki sledijo duhu časa in se ravno po vzorih zahodne Evrope, uživajo navadno ob nedeljah vse radosti weekenda, če ne na Gorenjskem in smarni gori, pa vsaj v bližini končnih tramvajskih postaj v varnem zavetju. Včeraj so tudi to žrtvovali domovini na oltar in že na vse zgodaj so začeli naskakovati restavracijsko verando v Zvezdi. Toliko ljudi ne morejo privabiti niti volilni shodi.

Naše rodoljubje se je manifestiralo na poseben način na vseh ulicah v središču. Povsod so bila tja nastalana s pravnimi srečkami in ovitki, pa tudi z ovitki daril. Za veliko srečo naših meščanov je bilo treba tudi mnogo papirja, ki so ga davci pometači merili celo na vosove. Toda ne le papirja, ki je pokrila naše ulice in stasiti Zvezdo, temveč papirja, ki so ga delili srečnim ljudem. Razdelili so skoraj 10 tisoč dobitkov. Dovolj bi jih bilo za lep seznam ali razstavo. In med njimi je bilo knjig za celo knjižnico. Če bi toliko knjig prejeli naši rojaki za mejani, bi bili v resnici lahko veseli. Ljubljančani so sicer veseli vsega, kar dobe zastoj, vendar se nekateri niso primerno veselili lepih knjig. Dame, ki so dobile knjigo o britju, so se sicer veselile praktične knjige še bolj kakor če bi dobile gospodinjstvo. Vse te knjige res niso izšle prejšnji teden, a so kljub temu lahko zanimive. Sanjskih knjig menda res ni bilo med njimi. Kar se tiče mene, nisem zadel ne »Zivljenja sv. Genevefe« in ne »Strahu na Sokolskem gradu«; ne morem tudi reči, ali je kdo obogatil svojo knjižnico s »Smrtjo starega žandarja«, recem le lahko, da so bile med knjigami prave delikatose.

Toda med dobitki so bile še razne druge delikatose, ki niso privabljale le rodoljubov s srečkami, temveč tudi one brez srečk. In nekateri so dopoldne, ko je bil najhujši naval, zadel brez srečk, kar so razdeljevalci opazili šele popoldne, ko niso mogli najti mnogih dobitkov. Popoldne stražniki nekaj časa niso puščali na vrt nikogar, kdor ni imel srečke. Toda bilo je že prepozno. Sreča je že naklonila tudi dolgooprtnem svojo.

Sicer so delili dobitkov zaslužili vse občudovanje, da so se kljub takšnim goram pestrega blaga orientirali ter ljudem postregli hitro. Dobitke so sortirali po vrstnem številčnem redu vzdolž verande, da je bilo omogočeno hitro in sistematično razdeljevanje.

Precej dobitkov je ostalo še nerazdeljenih in danes hodijo ljudje še vedno po nje v Braniborovo pisarno. To je prav, da sreča ne traja samo en sam dan in da tudi ljudje niso bili rodoljubni le včeraj.

Zdaj torej vemo, kako je treba potipati naše meščane in kako je treba buditi v njih narodno zavest. Branibor je zadel na pravo struno.

Kriminalni organi so ga izsledili v neki beznici, kjer je dajal za pijačo prav tako sumljivim tipom, kakor je sam. Ko so ga privedli na policijo in ga preiskali, so našli v njegovih žepih celo stroko zlatih verig, prstanov, uhanov in ur. Poleg zlatnine, vredne nad 6000 din so našli pri njem tudi okrog 10.000 din v bankovcih in v kovancih drobšču. Med zaslišanjem so kriminalni organi dognali, da se je Niko šele pred dnevi pojavil v Ljubljani, kamor je prispel s Susaka. Med potjo pa se je ustavil tudi v Zagrebu. Najbrž je zagrešil več vionov v Dalmaciji in tudi v

vlakih je nemara kradel. Včeraj je policija aretirala tudi plestarskega pomočnika iz želmaj, nekoga Vinka M. ki je še dolgo brez posla in tava okrog brez stalnega bivališča. Vinka so varnostne oblasti že dolgo zasledovale zaradi tatvin. Po aretaciji se je sprva izkazalo, da ne premore Vinko razen roba in lepšega nožiča, ničesar, kar pa policijskim uradnikom ni slo v glavo. Pri ponovni telesni preiskavi so se pozanimali tudi za njegovo petlo in v straji so našli zaštitnih nad 2000 dinarjev, ki jih je nedvomno ukradel.

Slinavka in parkljevka

Kakšni so znaki teh nevarnih živalskih kužnih bolezni in kako zdravimo bolno živino

Laško, 23. oktobra. Nedavno smo poročali, da je v našem srezi popolnoma prenehala slinavka in parkljevka, kar je razglasilo tudi sresko načelstvo v Laškem. Kmetje so lahko zopet gonili svojo živino iz laškega sreza na sejne drugih srezo. Bolezen pa se je znova pojavila, tako da so oblasti zaplele ljudsko mozo v Jurklostru in v Loku pri Zidanem mostu, da bi preprečile širjenje slinavke in parkljevke. Zato je odredilo sresko načelstvo, da so do nadaljnjega prepovedani živalski in svinjski sejmi. Vsa kršna obolenja za slinavko ali parkljevko mora živinorejec takoj prijaviti sreskemu veterinarju. Prepovedane je vsakršna gobja goveje živine in prašičev. Zaradi nujnega klanja se bodo izdajali živalski potni listi. Uvoz nekuhanega mleka in mlečnih proizvodov ter sena, gnoja in vseh predmetov, s katerimi bi se mogla slinavka in parkljevka prenesti, je iz Hram pri občini Dobrni in iz Lahomna v občini Laško strogo prepovedan. Dvorci, v katere se vračajo ljudje iz Nemčije in Francije ali iz okuženih krajev naše države, se proglašajo za sumljive. Take osebe se morajo takoj prijaviti mestnemu poglavarstvu zaradi razkuženja. Oglednik živine pa mora pregledati v teh dvorcih parkljarje vsak drugi dan skozi 14 dni ter vsak najmanjši sum prijaviti na načelstvo.

Zdaj pa nekaj o slinavki in parkljevki. Po veterinarskih virih posnemamo: Bolezen se začne z mrzlico in mehurčastim izpuščanjem na gobcu in med parklji ter traja povprečno en do dva tedna. Bolezen povzroča veliko gospodarsko škodo. Krave izgube precejšnjo količino ali pa tudi vse mleko ter ga ne dobe nazaj v celoti niti po ozdravljenju. Goveja živina izgubi znatno na teži ter tako pade pri tržni ceni. Živina je več tednov nesposobna za vsako poljsko delo in vožnjo sploh. Nalezljivost so podvržena predvsem goveda, svinje, ovce in koze, včasih tudi človek, ki dobi neprijeten izpuščaj na ustnicah. Živali se okužijo pri dotiki v hlevu, na paši, ali na sejmu z bolnimi živalmi ali kužno slino in gnojnim izcedkom iz parkljev. Tudi mleko bolnih krav, ovčja volna, koža, seno in slama ter gnoj prenašajo včasih kuživo od bolnih na zdrave živali. Nevarnost obstoji, da prenesejo kokoši, ki stikajo po domačih in sosednih dvoriščih in vrtovih bolezen slinavke v tuje hleve. Še bolj velja to za svinje, pse in mačke. Nujno potrebno je tedaj, da so okužene živali v hlevih zaprte, a psi naj bodo priklenjeni na verige v času, ko traja bolezen. Bolezen traja najdalje med parklji, zato je treba te takoj namazati s tekočo

smolo ali petrolejem. Pred hlevom in pri vzhodu na dvorišču je postaviti posodo z razkuževalnim sredstvom za izpiranje obutve oseb, ki prihajajo in odhajajo z dvorišča, a prostor pred pragom hleva in pot pri izhodu z dvorišča naj se potrosi z negašenim apnom.

Znaki bolezni so naslednji: žival se prične najprej tresti. Telesna toplota se dvigne od 39 do 39,5 na 41 do 41,5 stopinj C, a začne padati takoj po pojavu mehurčkov na gobcu ali med parklji. Iz gobca se izcejajo slina, ki se v trakovih vlečejo na tla. Notranja ustnica in zobno meso (dlesn) sta vroča, suha in rdečkasta, a slično tudi ostala sluznica ust. Tretji dan bolezni se pojavijo na jeziku in na brezbozno delu gobca ko grah ali oreh veliki mehurčki in mehurji z rumenkasto ali svetlo tekočino. Ko popokajo ti mehurčki, ostanejo male, a zelo boleče ranice, ki se začelijo šele po preteku enega ali dveh tednov. Pri kravah se opazijo slični mehurčki vseh na vimenu, pri svinjah na rilcu. Izjemoma je včasih vneto tudi grlo. Govedo začne počasi hoditi. Koža med parklji pa tudi na peti oteče, postane rdeča in boleča. Pojavijo se mehurčki in pozneje tudi rane. Večkrat se dogodi, da govedu, ovcam in prašičem izpadejo po hujši bolezni parklji. Tudi na vimenu se napravijo mehurji. Zaradi tega ima mleko pogosto grenak okus ter je rumenkaste barve. Dorasla živina običajno za slinavko ne pogine, pač pa, če jo premane, v bodoče ne oboli več. (Postane imuna.)

Kako zdravimo bolno živino. Zdravljenje živali ni neobhodno potrebno. Živina pa mora imeti mehko tekočo hrano, dobro pitno vodo z nekoliko soli ter vedno svežo steljo. Gobec izpiramo s kisom ali gomilničnim čajem. Parklji pa naj se namazejo s katranom ali petrolejem. Mleko naj se previdno izmolze v posebno posodo in če ni izpremenjeno, se samo prekuha tudi lahko uživa. Rane na vimenu je namazati z ribjim oljem, lahko tudi z lanenim ali drugim oljem ali mazilom, da se prej začelijo. Razmeroma dobro in ceneno zdravilo je za izpiranje gobca in parkljev lahka raztopina kalijevega permanganata (en gram na liter vode). Ako je živina zaprta, naj se ji da tudi v vodi ena žlica grenke soli, ali pa skuhamo laneno seme.

Pravega zdravila ali cepiva kakor pri mnogih živalskih kužnih bolezni še nimamo. Kadar je nastopila bolezen v vsej svoji ostrosti, imamo na razpolago serum od prejšnjih goved, ki so prebolelo to bolezen, ki zmanjša učinek bolezni in odstopke poginulih živali.

Iz Celja

— Požar v Pečovniku. V nedeljo okrog pol 11. dopoldne je nastal na podstrešju stanovanjskega in gospodarskega poslopja posestnika Karla Kovarja nad ribjim vališčem v Pečovniku št. 11 pri Celju požar, ki se je kmalu razširil na vse ostrešje. Ko je izbruhnil požar, ni bilo posestnika Kovarja in njegove žene doma. V hiši so bili samo Kovarjev najemnik, ki je stanoval v podstrešni sobi, in Kovarjeva dva otroka. Sosedje so takoj prhiteli na pomoč in znošili vso opremo iz gorečega poslopja. Kmalu so prispeli tudi celjski gasilci z motorno brigadom. Gasilcem je kmalu uspelo pogasiti požar. Zgorelo je vse ostrešje, pri gašenju pa je bilo poškodovano vse ostalo poslopje. Škoda znaša okrog 30.000 din in je le delno krita z zavarovanjem. V tem poslopju je nastal že pred leti požar. Tudi takrat je zgorelo ostrešje. Požar so takrat najbrž povzročile iskre, ki so padle iz poškodovanega dimnika na podstrešje.

— Vaja v zatentnitvi Celja se bo pričela dredi ob sedmih in bo trajala vso noč do 6. zjutraj. Opozarjamo vse prebivalstvo mestne občine celjske, da se točno ravna po zadevnih predpisih mestnega poglavarstva in predstojništva mestne policije.

— Prigoljufan glavni tombolski dobiček. Casopisje je že poročalo o družbi, ki se je bavila z goljujimi in tombolah v Kranju, Slovenjgradu, Mur. Soboti in drugih krajih ter na podlagi prepletenih števil na tombolskih kartah »zadel« dva osebnostna avtomobila, dve motorni koleci in več koles. En član te dične družbe, Viktor Pal iz Trzca pri Ptujju, je obiskal tudi sokolsko tombolo, ki je bila 16. septembra v Celju. Tam si je z isto manipulacijo prigoljufal prvi glavni tombolski dobiček in sicer radioapar. Goljujico so kmalu odkrili. Pala so te dni aretirali v Kranju in ga izročili okrožnemu sodišču v Celju.

— SK Celje : SK Olimpia 2 : 0 (0 : 0). V nedeljo popoldne je bila na Olimpijcem igrašča : podsavzna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Olimpijo, ki jo je moral sodnik po krivdi nekaterih igralcev Olimpa predčasno zaključiti. Tekma je prisostvovala okrog 300 oseb. Tekma je bila zelo napeta, je pa za prekoračila meje sportne dostojnosti. Obe moštvi sta igrala z elanom in veliko poztvovalnostjo. Oba napada sta bila prodorna, a sta bila premalo občutna pred golom. Krilski vrsti in ožji obrambi sta bili na mestu. Celje je začelo takoj v začetku nevarno ogrozati nasprotnikov gol. Olimpa pa se je kmalu znašel in začel vztrajati protinapadu. Igra je postala izenačena. V 23. minuti je član Olimpa Vovk dejansko napadel igralca Celja Zupanca, zaradi česar je sodnik Vovka izključil. Igra je ostala vse do odmora odprta, oba napada pa sta se zaman trudila, da bi potresla nasprotnikovo mrežo. Po odmoru je skušal priti Olimpa z odličnimi akcijami v vodstvo, toda obramba Celja mu je preprečila vse načrte. Po 15 minutah je začel Olimpa popuščati in Celje je prešlo v premoč. V 16. minuti je Dobraj po lepi kombinaciji iz neposredne bližine porinil

žogo v Olimpijovo mrežo, dve minuti pozneje pa je prav tako iz neposredne bližine povisal na 2 : 0. Celje je nadaljevalo svoje akcije. Olimpijova obramba pa je nudila uspešen odpor. V 27. minuti je igralce Olimpa četer dejansko napadel igralec Celja Bajramovič. Sodnik je takoj izključil Catra. V tem hipu je kmalu napadel Olimpa na Flis na sodnika in ga dejansko napadel. Sodnik je nato takoj zaključil tekmo. Sodil je g. Vrhovnik iz Ljubljane objektivno in točno, a kljub strogosti ni mogel preprečiti surovosti. V prijateljski predtekmi je mladina SK Celja premagala mladino SK Olimpa s 4 : 0 (4 : 0). V storah je dopoldne moštvo SK stor v prijateljski tekmi premagalo enajstorico SK Boruta iz Gotevalja s 8 : 1 (3 : 1).

— Zrtev napadalec. V Dramljah pri St. Jurju ob juž. žel. so se v nedeljo popoldne sprli vinjeni fantje. Nastal je pretep, v katerem je dobil 20-letni posestnikov sin Blaž Svetrešč iz Dramelj hudo poškodbo na čelu in poškodbo na ustih. Svetreška so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnico.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Ponedeljek, 24. oktobra: zaprto
Torek, 25. oktobra: Veriga. Red B
Sreda, 26. oktobra: Trideset sekund ljubezni. Red Sreda
Četrtek, 27. oktobra: Žene na Niskavurju. Red Četrtek
Petek, 28. oktobra: zaprto
Sobota, 29. oktobra: Trideset sekund ljubezni. Izven

OPERA
Začetek ob 20. uri
Ponedeljek, 24. oktobra: zaprto
Torek, 25. oktobra: zaprto
Sreda, 26. oktobra: Gorenjski slavček. Četrtek, 27. oktobra: Poljub. Premiera. Premierski abonma
Petek, 28. oktobra: ob 15. uri: Prodana nevesta. Dijaška predstava. Gostuje Josip Kržaj
Sobota, 29. oktobra: Ero z onega sveta. Red A

— Domača opera »Gorenjski slavček« bo dopolnil prvič v letošnji sezoni v sredo dne 26. t. m. za premierski abonma. Tudi ta letošnja sezona se bodo za eno serijo abonmama vzpostavila različna operna dela kakor v minulih sezonah. Kot prva v tej seriji pride na vrsto Foerster-Poljeva opera »Gorenjski slavček«. Predstava v sredo je uvrščena v ta tedenski repertoar ljubljanskega radio-postaje, ki slavi ta teden 10-letnico svojega obstoja. Premiera Smetanove opere »Poljub« bo v četrtek dne 27. t. m. Zasedba posameznih vlog je v rokah naslednjih članov naše opere: Heybalove, Ribičeve in Španove ter gg.: Banovca, Janka, Zupana, Sincina in Lupsje. Opero dirigira dirigent Zebre. Režija je Zupanova. Premiera bo za Premierski abonma.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 24. oktobra katoličanski: Rafael
DANASNE PRIREDITVE
Kino Matice: Amor v fraku
Kino Union: Ničevo
Kino Sloga: Na dnu
Kino Slika: Njena ljubezen, njena bol
Kino Mesto: Izgubljena žena in ljubezen na pohodu
Pedagoško društvo: predavanje univerzitetnega prof. dr. Pavla Vuk-Pavloviča: »Vzgojiteljevo carstvo« ob 18. v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Ustari, Seienburgova ulica 7.

ŠAH

— LSK zmagovalac na brzem turnirju. Ljubljanski šahovski klubi so v soboto zvečer odprli zimsko sezono z velikim brzim turnirjem, ki ga je priredil odbor »Združenih ljubljanskih šahovskih klubov«. Veranda gostilne »Pri Jerici« je bila skoraj pretresna za sprejem množice sodelujočih igralcev in velikega števila prijateljev kraljevske igre. Prireditve so se udeležili z izjemo Šišenskega SK vsi ljubljanski klubi, LSK celo z dvema gostujočima. Favorit je bil seveda državni prvak LSK, čigar prvo moštvo so sestavljali Furlani, Preinfalk, Šiška, Šiškoek, Marek, Geržinič, Ciril Vidmar in Slikan V. In zares je to moštvo kot edino premagalo vse svoje nasprotnike in sicer Amaterja in Triglava s po 5 in pol : 2 in pol. Železničarja in Šentpetra s 6 in pol : 1 in pol. Lovšina in LSK II pa celo s 7 in pol : pol. Najboljši uspeh je dosegel Slikan V. na osmi deski, ki je porazil vse nasprotnike. LSK je sigurno zasedel prvo mesto z 39 točkami. Za naslednje mesto je bila huda borba med Amaterjem in Triglavom. Amater je bil na boljšem do zadnjega kola, tu pa je nepričakovano podlegel drugemu moštvu LSK s 3 in pol : 4 in pol, zaradi česar ga je Triglav dohitel in sta imela enako število točk, namreč 28, ter sta si delila 2. in 3. mesto. Borba med obema se je končala 4 : 4. Na 4. mesto se je plasiral Šentpetar s 24 točkami pred LSK II, ki je imel le pol točke manj, dalje Železničar z 20 in pol in Lovšin s 5.

— Klubsko državno prvenstvo. Semifinalna tekma za klubsko prvenstvo Jugoslavije, ki ga brani že nekaj let LSK, bo 6. novembra v Zagrebu in sicer med tamšnjim Amaterskim SK in prvakom dravske banovine LSK. Zmagovalce bo nato igral 20. novembra finalno tekmo z Beograjskim SK spet v Zagrebu. Beograjski so v semifinalu nepričakovano premagali Subotički SK, čeprav so nastopili s samimi amaterji, dočim so pri Subotičkih igra li znani mojstri Kostič, M. Schreiber in dr. György. Posamezni rezultati so bili: Kostič — Ponovič pol : pol, M. Schreiber — Savič 1 : 0, Bošan — Busek pol : pol, L. Schreiber — Pavlovič 1 : 0, Engel — Kindl 0 : 1, dr. György — Nikolič 0 : 1, Balaz — Vilovski 0 : 1 in Steinfeld — Petrovič pol : pol (prvoimovanost s Subotičani). Končno stanje je bilo 4 : 5.

Anton Kovač umrl

Ljubljana, 24. oktobra. V soboto dne 22. t. m. je umrl za ustvaritev Jugoslavije zaslužni mož, vojni dobrovoljec Anton Kovač, pekovski mojster in posestnik iz Rožne doline. Pokojnik se je iz ruskega ujetništva javil v oktobru 1916. leta v dobrovoljevo v Odesi, kjer je bil v 7. pešpolku, II. dobrovoljske divizije. Po končani podoficerski šoli se je javil v 1. bataljon, ki je bil poslan iz Rusije po dolgi poti čez Ledeno morje, Anglijo in Francijo na sokolsko bojišče, kamor je dospel aprila 1917. leta. V sestavi 8. pešpolka se je udeležil znamenitega preboja sokolske fronte, borb pri Nišu ter je v zmagovitem pohodu dospel s polkom v Subotico. — Dragoga vojnega tovariša ohranimo vojni dobrovoljec v trajnem spominu.

— Vojni dobrovoljec! Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, vabi vse svoje ljubljanske tovarše na pogreb pokojnega vojnega dobrovoljca Antona Kovarja. Pogreb bo danes ob 16. iz hiše zalostni Rožna dolina c. V. št. 15 na pokopališču na Vič.

Iz šoštanj

— Župna gasilna vaja. V nedeljo dopoldne se je vršila v šoštanj določena župna vaja, katere so se udeležili tudi gasilske čete iz šoštanja, Topolišče, Gaberki in Družmirja. Za objekt požara je bila občinska hiša v Tičnici. Točno ob 10. uri so na strel mozarjev stopili gasilski oddelci in akcije. Kljub precejšnji oddaljenosti Paše in hidrantov so dalece vodi na objekt v pičlih 20 minutah. Po vaji se je vršila revija čet in zbor oddelkov, pri kateri je župni starešina g. Kopač pohvalil nastopajoče čete in označil vajo za tehnično popolno.

— Slinavka in parkljevka sta se zadnje dni pojavili tudi v naši dolini. V šaleku so 4 posestnikom obtele svinje na tej bolezni. Storjeni so bili ukrepi, da se bolezen ne bo razširila.

— Možnost reklamacij poteče v torek 25. t. m. Voliči, prepričajte se pravočasno, če ste vpisani. Tudi za volilce iz bivše okoljske občine je razgrnjeno volilni imenik v občinski pisarni v šoštanju.

— Občna vest. Na tukajšnji meščanski šoli je nastavljen diploirani filozof g. France Hvastja iz Ljubljane.

SOKOL

— Sokol I. bo imel 31. redno glavno skupščino v četrtek 27. oktobra ob pol 20. uri v mali dvorani sokolskega doma na Taboru z cnevmiti redom, ki je objavljen na društveni oglasni deski. Članstvo vabimo, da se udeleže te skupščine. Zdravo! Uprava.

Elter odgovor

Gospodična, ali vas smem prositi za stanek?
— Prav žal mi je, — sem poročena.
— Tako? Jaz sem tudi poročen in mi je tudi žal.
— Če človek ne zna jezika
Hotelir plačnemu: »Ali je Madžar na številki 11 napravil kakšno pripombo, ko je plačeval račun?
— Ne, gospod šef. Zdaj jo šele išče v besednjaku.

Sreski odbor JNS v Ljubljani

poziva vse svoje člane, somišljenike in prijatelje, ki še niso utegnili preveriti se, ali so vpisani v volilni imenik, da to stori

danes in jutri!

Tajništvo JNS posluje v Kazini, II. nadstropje, danes neprekinjeno od 8. do 20. ure, jutri pa od 8. do 18.

Predsedstvo

Sokol kriv bede v Gramozni jami

Odgovor na senzacionalni članek, objavljen v sobotnem »Slovencu«

Ljubljana, 24. oktobra. Sobotni »Slovenec« je objavil senzacionalni, kakršne letos še ni bilo niti v pasjih dnehi. Nekdo odgovarja na reportažo, ki je izšla v našem listu pod naslovom »Kolonija jetičnih v Gramozni jami«. Članek je senzacionalen, ker je prišel pisec do čudovitega sklepa, da je namreč Sokol odgovoren za socialno in moralno zlo v Gramozni jami. Zadeva je v resnici zelo zanimiva, ne le zaradi načina, kako pri nas nekateri skušajo reševati socialna vprašanja in kako je mogoče oblatiti kogarkoli javno samo zato, ker je njegov idejni nasprotnik. Dolej ni še nihče dolžil sokolskih organizacij, da ovirajo odpravljanje barak v Ljubljani ali da sploh kakorkoli škodujejo socialnim akcijam mestne občine. Ob tej priliki pa ni niti potrebno omenjati dela socialnih odsekov sokolskih društev. Toda Sokol III, lastnik okrog 16.000 kv. m zemljišča, ki na njem stoji 17 barak v Gramozni jami, je po ugotovitvah »Slovenčevega« pisca kriv, da je žalostna Gramozna jama še ni spremenila v park.

Sokol Ljubljana III je dobil v dobi županovanja dr. Puca od mestne občine okrog 16.000 kv. m zemljišča v Gramozni jami, kjer so tedaj že stale barake in kjer se stoji. S to podaritvijo mestna občina ni ničesar izgubila, saj sokolska letna delovnišča služijo občanom in njihovevemu zdravju. Toda to le mimogrede. Sokolsko društvo pa zemljišča ni moglo uporabiti za telovadišče, pač zaradi barak. Samo po sebi se razume, da s prevzemom zemljišča ni postalo kompetentno za podiranje barak in preganjanje barakarjev, kakor tudi ni moglo prevzeti odgovornosti za bedo in moralno pokvarjenost v barakah. Dolej pač še ni bila uvedena ta metoda reševanja socialnih vprašanj; odlej bi pa po logiki »Slovenčevega« pisca morali vsi posestniki že samih zemljišč, kjer stoji barake ali hiše s slabimi stanovanji, začeti prevzemati odgovornost za bedo stanovalcev. Pri vsem tem Sokol nikakor ni lastnik barak, temveč samo dela zemljišča, kjer stoji barake. Precej barak stoji na zemljišču mestne občine, ki bi morala prav tako po isti logiki prevzeti odgovornost za vse socialno ter moralno zlo. Toda mestna občina ima nedvomno mnogo več oblasti v rokah kakor sokolsko društvo.

Ko društvo ni moglo uporabiti zemljišča, je prevzelo v najem od mestne občine 5000 kv. m velikih zemljišč ob Tyrševi cesti. Pred poldrugim letom se je mestna občina obrnila na društvo z vprašanjem, pod kakšnimi pogoji bi bilo pripravljeno prepustiti ji zemljišče v Gramozni jami. Društvo je odgovorilo, da rado prepusti zemljišče mestni občini v zameno za mnogo manjšo parcelo ob Tyrševi cesti, kjer ima zdaj telovadišče, in če mu mestna občina plača za rastiho 10.000 kv. m 60.000 din dolga. pri Mestni hišnici; razen tega bi naj mestna občina izposlovala pri Kavčičevih dedičih

društvo pot s telovadišča do Tyrševe ceste. Na magistratu so začeli proučevati pogoje društva v posameznih odsekih, a do končnega sklepa po poldrugem letu še ni prišlo. Po vsem tem je očividno, da »Slovenčeve« pisec ni napravil nikomur nobene usluge s svojim duhovitim člankom, pač zato, ker je pozabil najprej obrniti se po informacije na mestno poglavarstvo. Lahko bi zvedel marsikaj. Zdaj pa je menda dovolj pojasnjeno, da Sokol ni tudi lastnik barak in da jih ne oddaja stanovalcem v najem. (Po izjavah stanovalcev v barakah, ki stoji na zemljišču Sokola, pobira mestna občina od barakarjev po 100 din letne najemnine.) Sokol tudi ne brani mestni občini podreti barak. Cim bodo na magistratu pristali na društvene pogoje za prepustitev zemljišča, bodo lahko začeli preurejevati Gramozno jama v park — seveda, če ne bodo imeli še kakšnih posebnih preglavic z barakarji samimi.

Senzacije, da je Sokol kriv bede v Gramozni jami, je torej konec. Hvala za zabavo!

Iz policijske kronike

Ljubljana, 24. oktobra. Razen nekaterih po imenu že bolj znanih rokomavhov, ki se klatijo po Dolenjskem ter ogražajo ljudi in njih imetje, zasledujejo orožniki tudi 32 letnega Janeza Unučta, ki je osedel že več kaza, pa se ni pobiljšal. Unučič, rojen v Morsu v Nemčiji, pristojen pa v škočjan v krškem okraju, govori več tujih jezikov in se verda, če je treba, prav spodobno, kar mu pa služi samo za krinko, da se lažje približa svojim žrtvam. Kadar se uide v tujo hišo, zna ljudem pripovedovati razne zanimivosti in mu zvečer radi dovolijo prenočiti pri njih, zjutraj na vse zgodaj pa odhaja s plenom, ki si ga je nabral pod gostoljubno streho. V zadnjem času se klati večinoma po okolici škočjana, kamor je privabil tudi enega svojih pajdašev, s katerim hodita skupaj »po poslih«. Oni dan sta vdira v več hiš v vaseh okrog Krškiga, kjer se prej nista rada pokazala, potem sta se pa spet umaknila nekam nad škočjan in obiskala hišo posestnika Franceta Redka v Klenovnici. Odnesla sta lepo rjavo obleko, siv suknjčič, več parov čevljev, nekaj ženske obleke in vojaško knjižico. Iz štrabave neke druge hiše sta ukradla več jestvin, ki sta jih najbrž odnesla v kako skrivališče. Unučič hodil okrog vedno oborožen z dvema samokresoma. Rad se zateka k svoji prilieznici v Zagreb, kamor prinaša tudi del nakradnega plena, zato ga zasledujejo tudi zagrebški varnostni organi, ki iščejo že nekaj tednov stanovanje, kjer se sestaja s svojo ljubico.

Včeraj je bil v Ljubljani aretiran 30 letni samski krošnjar Niko, doma nekje iz Bosne, ki se klati navadno okrog brez posla in je tudi brez stalnega bivališča.

Deset let Radia Ljubljane

Velik napredek naše radijske postaje v 10 letih — Na-ročnikov ima zdaj že nad 17.000

rostopje naše radijske postaje v Domžalah

Ljubljana, 24. oktobra. Pred desetimi leti je antena z dveh 120 metrov visokih antenskih stolpov v Domžalah prvič oddala v svet električne valove in s tem slovensko besedo in pesem. Dne 1. septembra l. 1928 so začeli s poskusnimi oddajami, prva sta govorila po slovenskem radiu pisatelj F. S. Finžgar in pesnik Oton Zupancič. Slovesna otvoritev postaje je bila 28. oktobra, na dan 10 letnice osvobodjenja in združitve Slovencev s Hrvati in Srbi. Postajo Radio Ljubljana je zgradil univerzitetni profesor ing. Osana, ki je še danes tehnični vodja postaje in član uprave. Njegova zasluga je, da smo Slovenci dobili oddajno radio postajo.

Včeraj je predsednik uprave Radia Ljubljane prof. France Koblar povabil novinarje, da so si ogledali studio na Bleiweisovi cesti in oddajno postajo v Domžalah. Veliki studio, v katerem oddajajo igre, solpetje in podobno, so preuredili pred tremi leti; mali studio, v katerem oddajajo predavanja, glasbo s plošč in podobno, so preuredili lani. Preureditve in modernizacija takih naprav je potrebna, ker se aparati sčasoma obrabijo in ker je treba stalno izboljševati tehnične naprave v skladu z naglim razvojem zvočne tehnike. Prenovljeni veliki studio se je izkazal kot neprikladen za orkestralne koncerte, zato je uprava najela malo dvorano v Filharmoniji, odkoder prenašajo koncerte radia orkestra. Prof. France Koblar in glavni napovedovalec ing. Ivan Pengov sta razkazala novinarjem studio in njegove naprave od mikrofonom do oddajalnih naprav, od katerih se prenese program po telefonskem kablju v oddajno postajo v Domžalah, odkoder ga s pomočjo komplikiranih naprav in aparatov kot valove Radia Ljubljane pošljejo v eter. Te valove love tisoči radio aparatov po vsem svetu, postaja je dobila poročila o slovenskih valovih, ki so jih ujeli celo v Šanghaju, na Ognjeni zemlji, Novi Zelandiji in v Buenos Airesu. Sedaj ni noben arhiv postaje hrani 3117 skladb za orkester, od teh je 258 slovenskih (49 avtorjev), 53 hrvatskih in srbskih od 22 skladateljev. Dobrodosle resiteljice iz programskih zadržev in zelo priljubljene so gramofonske plošče. V začetku si je postaja izposojevala plošče, danes ima svojo diskoteko, v kateri so zbrane plošče s trajno vrednostjo. V diskoteki je zdaj okrog 3500 plošč. Zanimiva je naprava v studiju za

smemanje glasbe, petja in govora na gramofonske plošče.

Za nestrokovnjaka je pač najbolj zagneta oddajna postaja v Domžalah, katero sta novinarjem razkazala prof. ing. Marj Osana in ing. Slavko Pipan. V leseni hišici, v kateri vlada vzoren red in čistota, so naprave, ki pretvorijo prenos iz Ljubljane v valove. Tu so aparati za ojačevanje, aparati ki se imenujejo modulatorski aparati in s katerimi v domžalski hišici naredijo glasove in melodije, poleg njih aparati za proizvajanje visoke frekvence, stikala, kontrolni aparati in sto drugih naprav s stroji za električno energijo, ki pride po daljnovodu iz Velenja, prva leta pa jo je postaja sama proizvajala z dizelom in generatorjem. Vsako leto se tehnične naprave v Domžalah preurejajo in modernizirajo pod vodstvom prof. ing. Osane. V desetih letih je bila postaja, ki smo jo dobili iz Nemčije račun reparacij, skoraj vsa prenovljena. Z močjo petih in pol kilovatov pošilja antena v eter valove Radia Ljubljane, novi naročniki morajo dati nov vir dohodkov, da bo postaja ojačena vsaj na 20 kilovatov, kolikor jih ima beogradska postaja.

Število naročnikov lepo napreduje od leta do leta. Po ustanovitvi pred desetimi leti jih je bilo 3616, nakar se je število naročnikov stalno dvigalo. L. 1930 je imel Radio Ljubljana že 6513 naročnikov, leta 1933 je število naraslo na 9335, naslednje leto jih je bilo že nad 10.000, potem pa se je povečalo skupaj za 2000 vsako leto. Danes ima Radio Ljubljana 17.106 naročnikov.

Zanimivi so statistični podatki za program v posameznih letih od ustanovitve. L. 1929 je postaja oddajala 2370 ur programa, naslednje leto 2390 ur, l. 1934 se je število ur programa že zvišalo na 2747, nakar je padlo in se je l. 1935 dvignilo na 3010 ur, s čimer je bil dosežen v 10 letih maksimum. Lani je postaja oddala 2556 ur programa. Program naše postaje je pester, saj so na programu operna in operetna glasba, resna in lahka glasba, narodna in plesna glasba, drame, komedije, recitacije, poučna predavanja, kmetijske ure, socialna predavanja, nacionalne ure, tuji jeziki, borza in trgovske vesti, časopisne vesti, otroške, ženske, solske ure, vremenska poročila in gramofonske plošče. Po odstotkih izpolnjevanja največ programa lahka glasba, gramofonske plošče, narodna glasba in resna glasba.

Ljubljana je že zopet izgubila

BSK je oddal prvo točko, Ljubljana pa je zaradi poraza v Skoplju padla na predzadnje mesto

Ljubljana, 24. oktobra. Včeraj se je nadaljevalo ligaško prvenstvo s 7. kolom. Skoraj vse tekme so se končale po programu, le v Sarajevu je bilo veliko presenečenje. Borba med obema Slavijama se je namreč zasluženo končala v prid Varaždinca, ki so zaradi tega dosegli enako število točk z Ljubljano, z boljšo razliko golov pa so jo potisnili za sabo. V prvenstveni tabeli se na prvem in drugem mestu ni nič izpremenilo. Vodi še zmerom BSK, ki je včeraj oddal prvo točko, pred Jugoslavijo, Gradjanski je zamenjal s Haškovo mesto in je zdaj tretji, Hajduk je poskočil od šestega na peto mesto in ima enako točk kakor Bask, a boljšo razliko golov, na sredi lestvice je skopljanski Gradjanski, ki si je z zmago nad Ljubljano pridobil že 7 točk in prehitel z boljšim scorem Jedinstvo, Ljubljana pa se je pomaknila še za eno mesto navzdol in je zdaj predzadnja.

V naslednjem kratka poročila včerajšnjih tekem.

Ljubljana je prvič nastopila v Skoplju in naletela na razigranega nasprotnika. Le izredni svoji obrambi in veliki smoln nasprotnih napadalcev se ima zahvaliti, da

je bila poražena le tesno z 1:2. Gostje so po Erberju, ki je bil med napadalci najboljše, dosegli vodstvo. Kljub precejšnji premoči se je Gradjanskemu šele v drugem polčasu posrečilo izenačiti in doseči nato še zmagonosni gol. Pri Ljubljancih je bila, kakor že rečeno, na višku ožja obramba z Bertonecjem na čelu, med krilci Pupo v napadu pa Erber. Pri Gradjanskem je treba pohvaliti vse.

V Beogradu so imeli dva derbija, ki sta privabila na igrišče Jugoslavije 6000 gledalec, čeprav je tam včeraj deževalo. Bili so priča dveh dramatičnih in izredno zanimivih tekem, ki sta se obe končali neodločeno. V prvi je Bask po začetni premoči do polovice prvega polčasa že vodil z 2:0, ko je moral Tomasevič zaradi poškodbe z igrišča. Kljub okrnjenosti je Bask po odmoru povsila na 3:0, toda Jedinstvo je zdaj prešlo v premoč in je do konca izenačilo. V drugi tekmi je v začetku BSK stalno igral na polovici Jugoslavije, izkupiček premoči pa je bil le en gol. Po odmoru je Jugoslavija prevzela vlogo BSK, dosegla razmerje kotov 10:1, zabila pa tudi en sam gol in se je igra končala 1:1. Varaždinska Slavija je v Sarajevu pre-

senetila svojega soimenjaka z izvrstno igro in zaslužno zmagala 2:1. Rezultat bi bil morda še višji, da niso Varaždinci izgubili četrt ure pred koncem svojega vrtarja, ki si je po nesrečnem naključju zlo-mil ključico.

Gradjanski je imel v gosteh zemunsko Sparto. Igra je bila zaradi velike premoči domačih zelo enolična in rezultat 4:0 v korist Zagrebčanov niti ne kaže prave slike dogodkov na igrišču. Drugi zastopnik Zagreba, državni prvak Hašk, je moral na vroča splitska tla. Hajduk mu je postregel s prav dobro igro in mu odvezel obe točki z rezultatom 3:1.

Prvenstvena lestvica kaže zdaj naslednjo sliko: BSK 13 točk, Jugoslavija 11, Gradjanski Zagreb 10, Hašk 9, Hajduk 8 (14:8)

Bask 8 (13:11), Gradjanski Skopje 7 (15:15) Jedinstvo 7 (16:17), Slavija Sarajevo 4, Slavija Varaždin 3 (10:15), Ljubljana 3 (5:17), Sparta 1.

V domačem prvenstvu je bilo odigranih le nekaj tekem. Kranj je kot gost presenetljivo porazil Hermesa 5:1, Bratstvo Kovinarja tesno 1:0, v Čakovcu je ČSK po izredni igri odpravil Zelezničarja 4:0 in postal jesenski prvak mariborske skupine, v celjski skupini pa je Celje premagalo Olimpa 2:0.

Od zunanjih tekem bi bilo omeniti zmago evropske reprezentance v Amsterdamu nad Holandsko z 2:0. Bila je to zadnja poskušna tekma pred srečanjem z angleško reprezentanco v Londonu.

svojo kri, zbira žuželke za ribice, posoja daljnogled. Z vsem se da zlasti ubiti.

Ti nasveti so kot rečeno nanizani v ameriški knjigi in prikrojeni ameriškim razmeram, vendar je pa med njimi mnogo tudi takih, ki veljajo enako za naše razmere in naše ljudi. Pridnim, poštemim ljudem nikjer ni treba stradati kruha, seveda pa niso vsi iznajdljivi, mnogo je pridnih, pa si ne morejo pomagati, ker so plaši in nerodni, ker nimajo nobenih zvez, nobenih priporočil ali pokroviteljev.

Hitrost na železnicah

Priobčujemo pregled povprečne hitrosti na železnicah v nekaterih naprednih državah. Francija, ki na tem polju v Evropi vodi, je dovoljevala do zadnjega največjo hitrost 120 km na uro. Ta meja se je zdaj pomaknila na 140 km. Belgijski brzovlak vozi s povprečno hitrostjo 110 km na uro. Električni vlak na progi R'm—Neapelj vozi povprečno 114,5 km, na nemški progi Hannover—Hamm pa vozi ekspresni vlak 137,9 km. Amerika ima močnejše lokomotive, ki vozi 130 do 140 km na uro.

Pariški otroci zopet doma

Strah pred vojno in opetovani pozivi, ki jih je širil pariški radio in v katerih je svetoval staršem, naj se umaknejo z otroki na kmete, da ne bodo v nevarnosti, če bi sovražna letala napadla mesto, so povzročili, da 1. oktobra Pariz ni imel več svojega običajnega lica. Kakor London, je bil tudi Pariz mesto brez otrok. Glede na mednarodni položaj je bilo prosvetno ministrstvo pomaknilo začetek šolskega leta za deset dni naprej in tako so se pojavili šolarji in šolarke na pariških ulicah šele po 10. oktobru. Najbrž so bili celo veseli, da je pretiila nevarnost nove vojne, saj so jim bile počitnice podaljšane za deset dni.

V ponedeljek 10. oktobra se je vrnilo v Francijo v šole 6.300.000 učencev in učenk. In satirčni tednik so seveda vzeli pariške šolarje za glavno tarčo svojih dovtipov. Pišejo namreč, da je zavladala med pariško šolsko mladino velika radost nad tem, da bo odpravljen en učni predmet, namreč zemljepis. Zdjaj sploh ni vredno učiti se zemljepisa, ker se zemljepis Evrope menja kar čez noč. To izpremembo bodo pa itak pozdravili vsi Francozi, ki niso bili nikoli posebno dobro podkovani v zemljepisu.

Zenin se ji je samo smehljaj

V Pekingu je zahvala gospa Juančič-livano ločitev zaradi bigamije svojega moža. Obenem se zahtevala 30.000 dolarjev adiventov. Toženi mož je sin bivšega predsednika in generala Juančičkaja. Tudi žena je hči visokega uradnika. Pravi povod za ločitev je pa nekaj čisto drugega. Žena pripoveduje, da se je zaročila v aprilu 1935 v Pekingu, ko ji je bilo 17, njemu pa 24 let. Na zaroki je sedela za mizo nasproti ženinu. Zenin se ji je prijazno smehljaj, ni pa izpregovoril z njo nobene besede, kar je smatrala za posledico fan-tovne sramežljivosti. V avgustu istega leta sta se vzela in šele po poroki je mlada žena spoznala, da je mož gluhonem. Spoznavevala sta se samo pismeno.

Žena pripoveduje tudi, da je šele pozneje zvedela, da je bil njen mož že oženjen, da je pa njegova prva žena zblaznela in zato ni živela doma. Da je ostala tako dolgo pri svojem možu, se mora on zahvaliti harmoničnemu življenju doma, ker se je žena zelo dobro razumela z vsemi rodbinskimi člani, razen z možem. Po-sobno tašča je ravnala z njo zelo lepo. Zdjaj je umrla in mladi ženi je postalo življenje v moževem domu nezno. Zato je sklenila zahtevati ločitev zakona in sklicevati se pri tem na možovo dvožen-svo. Možovo gluhonost je omenila samo mimogrede. Po kitajskih zakonih bi pa to itak ne bil razlog za ločitev zakona. Toda sodišče je razsodilo proti nji. Sodičnik ji zlasti ni hotel verjeti, da ne bi bila vedela za prvo možovo ženo.

Opazovalnica na ognjeniku

Avstralski minister Hughes je oznanil, da bo vlada zgradila opazovalnico za delovanje ognjenikov na Rabaulu. Stroški za zgraditev vulkanološkega inštituta so preračunani na 5 tisoč funtov šterlingov. V Rabaulu so imeli, kakor znano, lani hud potres ob izbruhu vulkana. Takrat je izgubilo življenje nad 3000 ljudi. Inštitut bo opremljen z instrumenti, ki bodo opozarjali na preteto nevarnost vsaj 24 ur pred izbruhom ognjenika.

Pridnim rokam ni treba stradati

Ameriška knjiga praktičnih nasvetov tistim, ki ne vedo, kako bi se preživljali

Tisočere možnosti in poklici, tako ne-kake se glasi naslov lepo vezane debele knjige W. A. Brooks. In res so naštetji v nji (isočeri načini zaslužka za moške in ženske, za mladeniče in dekleta in celo za otroke. Kje je izšla ta knjiga? Kje neki, če ne v Ameriki. Lepo po vrsti so naštetji v nji nasveti in pobude, namenjenem tistim, ki ne vedo, kako bi se v teh težkih dneh preživljali. Knjiga je napisana sicer za Američane, vendar je pa poučna tudi za nas, vsaj za tiste, ki imajo zdrave roke in hočejo delati.

Ali si sprten mož? Glej, čaka te kopa-cila. Denar leži na ulici in te kliče. Imaš številke hiš, ki se večkrat slabo vidijo, ker jih zakrivajo napise in reklamne table, posebno avtomobilistom. Ponudi se hišnim gospodarjem, da jim nasikaš hišne številke na rob hodnika pred njihovimi hišami. 25 centov ti bo rad vsak plačal. In pomisli, koliko boš zaslužil! Investicija pa tudi ni potrebna skoraj nobena, rabiš samo malo črne barve in patrone za številke, ki si jih lahko narediš sam. Ali pa prodajaj rože. Pojdi po uradih in trgovinah po mestu, ko si se ro-prej pogodil s cvetličarko, koliko boš dobil provizije od prodanega cvetja. Cvetličarne ti bodo rade plačale. Na potih po uradih in trgovinah boš našel na mar-sikatega noža, ki je pozabil, da ima njegova žena, mati, sestra ali nevesta gol. Opozoril ga boš na to in vsak ti bo hvaležen. Ta ali oni se spomni, da bi moral poslati sopek bolnemu prijatelju, drugi zopet bo naročil pri tebi tedensko, dnevno ali priloznostno dostavo rož tja in tja.

In sploh — prodajaj, kar se da, če znaš občevariti ljudmi. Bodi posrednik med proizvajalcem in porabnikom. Prodajajti se da vse: zobna pasta, božične razglednice, čebelniki, zemljevidi, milo, olje za avtomobile in pri vsem se da zaslužiti. Moraš pa biti dobro podkovani v svoji stroki. Zadrege ali celo sramu ne smeš poznati. Poišči vrsto blaga, ki ga boš najlažje prodal in šele potem boš imel uspeh. Premišljaj, ali bi znal izdelati miniaturno letalo, avto, ladjo, hišo ali nebotičnik iz lesa? Nekaj, o čemer ljudje baš govorijo. Poskusi to. Morda najdes za svoje izdelke odjemalce, ali izposojevalce. Za to gre. Marsikateri trgovec ima rad v svojih izloz-bah take izdelke in če jih imaš izposojenih mnogo, se ti nabere precej izposojevaline.

Če živiš na kmetih, je možnost zaslužka enako velika, kakor v mestu. Morda imaš kosček vrta, travnika ali sploh zemljišča, ali pa ga lahko dobiš v najem. Redi kokiši. Povpraševanje po jajcih je vedno bilo in bo. Najbolj priporočljive so leghorn-ke, ki znese mnogo jajc, pojedjo pa malo. Ali pa prideluj melone, nabiraj gobe in zdravilna zelišča. Postani vrtni zdravnik, če se spoznaš na vrtnarstvo. Svetuj in pomagaj tistim, ki takih izkušenj nimajo. Radi ti bodo za to nekaj plačali. Uredi si sušilnico za sadje in sočvice. Vse to in še marsikaj drugega lahko opravljajo možje pridnih rok in bistrih glav.

Zdjaj pa še nekaj za žene. Katera izmed vas nima rada otrok? Tu se vam odpira široko polje dela in zaslužka. Uredite si dom tako, da boste lahko jemale k sebi otroke, ki so njihove mamice časno od-potovale, ki imajo drugo delo, ali pa ki leže bolne doma. Ali pa se naselite v rodbinskem penzionu in se ponudite staršem za večere, ko hočejo v kino, gledališče, na koncert, ali k znancom na obisk. Tako lahko vedno skrbite za več otrok, ker vzame-te vse v svojo sobo, ki ste jo temu pri-merno uredili. Načrtite se prijeti v rod-

binah otroške svečanosti, zabave in ple-se za otroke. Mamice vas bodo rade vabi-le k sebi. Toda v ta namen morate znati mnogo iger in šal znati morate čitati pravilnice in deklamirati otrokom primerne pesmi.

Če imate talent za organizacijo, boste povsod v rodbinah dobro sprejeti in plačani za svojo pomoč in nasvete ob raznih prilikah. Pojdite po tovarnah in domačem mestu in ponudite se delavcem, da jim proti malenkostni odškodnini operete vsak dan brisače. V ta namen lahko stopite v stik tudi s pralnic. Sprejemajte čez po-letje v varstvo od svojih znancev in po njih priporočenih rodbin vse kanarčke, otroke, akvarije, rože itd. Če živite v manjšem mestu, se ponužite za nakupo-valko ženam. Cela vrsta dobrot je, ki jih v mesecu ni mogoče dobiti. Odpeljite se enkrat na teden v najbližje večje meso, imejte tam svoje trgovine, kjer vam bo do radi plačevali provizijo. Saj poznate žene, ki to potrebujejo in koliko takih malenkosti se vam lahko nabere vsak teden. Včasih je treba kupiti tudi kaj več-jege, recimo zastore, ki naj bodo povsem originalni ali darilo za nekoga, ki ne sme tega vedeti.

Če imate telefon, se domenite z zdravni-ki svojega mesta in postanite njihova nočna telefonistka. Vsek vam bo rad plačal nekaj, če bo dobru vedel, da lahko brez skrbi odide z doma, pa bo vendar pravočasno in zanesljivo obveščen, da je treba hiteti k bolniku. Zastojate, se naročite v telefonski centrali, naj zvežejo z vašim telefonom vse bolnike, ki se obračajo na dotične zdravnike. Če imate pre-gledno zabeleženo, katerega zdravnika in kdaj morate klicati, je to delo kaj eno-stavno. Uredite si dostavo južnih školskim otrokom, delavcem ali uradnikom. Stopi-te v uradu ali tovarni v zvezo z nekom, ki bo proti malenkostni nagradi pobiral naročila pri svojih tovariših in vam tele-foniral, vi boste pa južine samo dostavi-li, vse drugo opravi on. V šoli opravi to sluga ali učitelj, če ga prepričate, da je vaša hrana dobra.

Vkuhavajte sadje za svoje znance, pe-ci-te jim na razpolago pecivo, dobavljajte jim živila, kadar imajo goste. V ta namen se morate vedno specializirati v dotični stroki. Možem in ženam, ki imajo avto, se priporoča voziti proti malenkostni odško-dnini otroke v šolo in nazaj. Vozite svoje sosedo na delo in domov. Stopite v stik z realitetnimi pisarnami in ponudite potom njih svoje uslugе tistim ki iščejo stano-vanje ali bi radi kupili hišo. Radi se bo-do poslužili vaše uslugе, saj veste kako mučno je tako iskanje. Posodite svoj avto proti primerni odškodnini tistemu, ki zna šofirati, pa sam nima avtomobila in ga potrebuje.

Če imate klavir, šivalni stroj ali gorsko solnce, najdte mnogo ljudi, ki bi se radi vsaj nekaj ur v tednu ali pa vsak dan tega ali onega naučili. Izplačali bi se vam oglas v domačem listu, v katerem ponu-dite svojo uslugo ljudem. Takih možnosti je na tisoče. Razen tu opisanih in drugih ležičih tako rekoč na dlani, recimo pouk tujih jezikov, prevodi, pisanje naslovov, prepisovanje rokopisov na pisalni stroj itd. jih je še mnogo, ki zahtevajo posebnaj najinjenja, spretnost in izurjenost. Tako si lahko uredi človek žabjo farmo v medicinske svrhe ali kačjo farmo. Redi lahko pošne golobe, ustanovi pogrebni zavod za pse, mačke, kanarčke itd., redi angorske mačke, prorokuje bodočnost la-hkovernim ljudem, skrbi za grobove, če svojeci tega ne morejo, daje na razpolago

SERGEJ PANIN

Toda v prvi vrsti je treba govoriti s Herzgom in če se je bankir že vrnil, bo zahteval od njega pojasnilo o pravem stanju »Credita Universel.« Herzog je stanoval na Hausmannovem bulvarju v mali palači, ki jo je bil najel z vso opremo od Amerikanov. Kričnega ameriškega razkošja se ni ustrašil. Nasprotno. V pozlačenem lesu in črešnjev-rdečem brokatu salonov, v zelenem salonu bu-dorjev in rdečem modrem stropu jedilnice je videl čaroben, blesteč, čeprav vsakdanji ton, ki je pač lahko očaral pogled delničarjev. Zuzana si je bila uredila v palači koteček, skromno prevlečen s pisa-nim blagom in muselinom. Skromno novo pohištvo je bilo v popolnem nasprotju s težkim, kričnim razkošjem drugih soban.

Sergej je našel ob svojem prihodu na dvorišču hlapca, ko je baš umival kočijo. Herzog je bil torej že doma. Princ je odhitel po stopnicah in prijavi svoj prihod.

— Kako to, da mi od svojega odhoda niste poslali nobene vesti? — je vprašal trdo.

— Zato, — je odgovoril Herzog povsem mirno, — ker vesti, ki naj bi jih bil vam poslal, niso bile razveseljive.

— Bile bi mi vsaj znane.

— Ali bi se bil s tem kaj izpremenil uspeh na-jinega prizadevanja?

— Vi ste me v tej zadevi vodili kakor otroka, — je dejal Sergej očitajoče. Nisem vedel, kam grem. Vi ste mi obljubili mnogo; kako ste izpolnili te obljube?

— Kakor sem mogel, — je odgovoril Herzog mirno. — Igra ima svoja naključja. Išče mo Auster-litz in najdemo Waterloo.

— Toda menice, ki ste jih prodali, bi ne bile smele priti nikoli iz vaših rok, — je pripomnil princ srdito.

— Vi ste to verjeli? — je odgovoril bankir ironično. — Če naj bi bile ostale tam, bi mi jih ne bilo treba tam imeti.

— Končno, — je dejal Panin, v prizadevanju najti nekoga, ki bi nanj zvil odgovornost in grenkobo svojih težav, — končno pa vedite, da ste me grdo varali.

— Imenitno! To sem pričakoval, — je odgovoril Herzog smeje. — Če bi se bila špekulacija posre-čila, bi bili brez vsega pobasali svoj delež na do-bičku in v zvezde bi me bili kovali. Špekulacija se pa ni posrečila, vi odlagate svoj del odgovor-nosti in malo manjka, da me ne proglasite za sle-parja. In vendar bi najina špekulacija v prvem primeru ne bila nič poštenjša kakor je zdaj, toda uspeh posveti vse.

Sergej je srepo pogledal Herzoga.

— Kdo mi dokaže, da ta špekulacija, ki bo spravi-la mene na boben, ni obogatila vas?

— Nehvaležnež! — je dejal bankir ironično. — Vi me sumničite?

— Da ste me okradli, — je vzkljnil Panin srdi-to. — Zakaj pa ne?

Herzog je za trenutek izgubil mir: kri mu je zalila obraz in prijel je princa tako krepko za roko, da bi slednji nikoli ne bil pričakoval kaj ta-kega pri njegovem izčrpanem telesu.

— Le počasi, princ! To, kar mi govorite tu žalji-vega, pade deloma tudi na vas: saj ste vendar moj družabnik.

— Lopov! je kriknil bankir v komičnem odporu.

— Klanjam se!

Pustil je princa in se obrnil k vratom.

Sergej je skočil za njim.

— Ne odidete odtod, dokler mi ne poveste, kako naj se rešim poloma.

— No torej, pa govoriva kot dobra prijatelja, — je dejal Herzog in stopil nazaj. — Izmisli sem si sijajno špekulacijo, s katero bi se lahko rešila. Skličeva pogumno sestane delničarjev v domu naše družbe. Pojasnim jim vso zadevo in tako mar-sikoga preslepim. Dava si izglasovati zaupnico in razrešnico za vse, kar je bilo, obenem pa tudi za nove vloge; čista bova kakor sneg in zaveza bo urejena. Soglašate?

— Dovolj je tega! — je vzkljnil princ, ki je čutil v sebi vedno večji gnus. — Ne morem si mi-sliti, da bi uporabil še podležja sredstva, da bi se rešil iz težkega položaja. Nehajva slevpiti! Iz-gubljena sva!

— Samo slabši se dajo uničiti! — je vzkljnil bankir.

— Močni se branijo. Udajte se, če hočete; jaz sem videl že mnogo takih. Sam sem bil trikrat na bobnu in trikrat sem si pridobil premoženje.